

המועצה הדתית רמת גן

1. כללי

בהתאם לתכנית העבודה התקיימה ביקורת במועצה הדתית רמת גן בכלל הנושאים בהם עוסקת המועצה הדתית.

בהתאם לחוק הרבנות הראשית לישראל באחריות המועצה הדתית לדאוג לנושאים הבאים:-

- א. לפקח על תחום הכשרות, איסור הונאה בכשרות, מתן תעודות הכשר לבתי עסק, אכיפת תנאי כשרות ועוד.
- ב. רישום זוגות יהודיים לנישואין, פתיחת תיק נישואין, הדרכה טרם החתונה, עריכת חופה וקידושין, הענקת כתובה ועוד.
- ג. הקמה, הרחבה ותחזוקת קווי עירוב.
- ד. תחזוקה ותפעול מקוואות ציבוריים.
- ה. פיקוח על חוקי עזר לשבת.
- ו. פיתוח, שיפוץ ושיפור חזותם החיצונית והפנימית של בתי הכנסת ברחבי העיר.
- ז. הפצת תורה בכלל בתי הכנסת בעיר לרבות מועדונים תורניים לפנסיונרים, כוללים ועוד.
- ח. בית דין לדיני ממונות.

1.1 מטרת הביקורת לבדוק את:-

- א. פעילות המועצה הדתית בתחומים השונים עליהם הנה אחראית.
- ב. אופן הפיקוח על כלל הפעילות המתבצעת בנושא הכשרות, פנימי וחיצוני.
- ג. תהליך רישום הנישואין, הדרכת נישואין והוצאת תעודת רווקות.
- ד. האחזקה השוטפת של קווי העירוב ואופן הבקרה.
- ה. ניהול נושא המקוואות מול הרשות המקומית ואופן אחזקתם וניהולם.
- ו. יישום נהלים פנימיים ונהלים של הרבנות הראשית.
- ז. יחסי גומלין מול מליאת המועצה הדתית והרשות המקומית.
- ח. ניהול התקציב של המועצה הדתית.
- ט. עמותות בניהול המועצה הדתית.
- י. תוכנית עבודה שנתית.

1.2 שיטת הביקורת

- א. פגישות עם בעלי תפקידים.
- ב. לימוד הנהלים וביקורת קודמת.
- ג. קבלת נתונים וניתוחם.
- ד. סיור במקוואות, בתי כנסת ועוד.
- ה. פגישה עם הנהלת חשבונות.
- ו. צפייה בעבודה שוטפת.

1.3 ביקורת קודמת

ביקורת קודמת במועצה הדתית התקיימה בשנת 2005 ובדקה את פעילות המועצה והאם המועצה הדתית ממלאה את יעודה כחוק.

ממצאים , מסקנות והמלצות

2. כשרות

2.1 רקע

המועצה הדתית פועלת בהתאם לחוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס – 1980, ומכוח חוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג – 1983. על פי חוק זה, המוסמכים לתת תעודת הכשר לבתי העסק בתחומי הישוב הם :

1. רב מקומי המכהן במקום שנמצא בית העסק.
2. מועצת הרבנות הראשית או רב שהסמיכה לכך.

הפעילות בתחום הכשרות מעוגנת בהנחיות חוזר מנכ"ל בנושא כשרות, תש"ע/1 סעיף 784.

המועצה הדתית בתחום הכשרות עוסקת בפיקוח על הכשרות במסעדות, חנויות, בתי מלון ועוד, בתחום הזה תפקידי הביצוע נעשים ע"י משגיחי כשרות ומנקרים, אך סמכות ההכרעה בבעיות הלכתיות והאחריות על מתן הכשרים נמצאת בידי הרב המקומי.

בית עסק שעובד בפיקוח משגיחי הכשרות חייב לחדש את תעודת ההכשר שלו מידי תקופה, הנקבעת ע"י הרב המקומי ולשלם תמורתה למועצה הדתית.

2.3 בעלי תפקידים במחלקת הכשרות :-

1. מנהל מחלקת כשרות.
2. מפקחי כשרות
3. משגיחי כשרות.

2.4 מינוי בעלי תפקידים

מנהל מחלקת הכשרות החל את תפקידו בנובמבר 2012, לאחר שעבר ראיון אישי אצל רב העיר ואצל ראש העיר. בנוסף, היה צריך להתקיים מכרז לאחר 3 חודשים.

אחד מעובדי המחלקה אינו מוגדר כמפקח, אלא כמשגיח כשרות, ומקבל את שכרו מהמועצה הדתית למרות שהנו משגיח כשרות ואינו כפוף למנהל המחלקה.

במחלקה ישנם שלושה מפקחי כשרות, אחד מהם פרש בתחילת חודש פברואר 2013, כך שנשארו שני מפקחים על כלל בתי העסק.

ע"פ דו"ח תקן לשנת 2012, ישנם שני תקני מפקח אותם מאיישים שני המפקחים שכיום בתפקידם.

קיים תקן המוגדר ראש ענף ניקור/שחיטה שאותו מילא המפקח שפרש.

קיים תקן נוסף שנקרא משגיח כשרות אותו ממלא משגיח הכשרות שאינו מפקח ומקבל הוא את שכרו מהמועצה הדתית.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שיש לבצע מכרז בכפוף לנדרש.

2.5 תוכנית לפרישת משגיחי כשרות

כיום ישנם 65 משגיחי כשרות, מתוכם שבעה הגיעו לגיל פנסיה - אין תוכנית סדורה לפרישת העובדים הוותיקים.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכול עוד אין תוכנית סדורה לפרישת משגיחי כשרות שהגיעו לגיל הפנסיה שלצידה תוכנית לקבלת משגיחי כשרות חדשה יקשה על המחלקה להתנהל.

המלצה

לבנות תוכנית מסודרת לפרישת משגיחי כשרות תוך תיאום עימם וכן תכנון קליטת משגיחי כשרות חדשים.

הערת המבוקר-

קיבלנו חו"ד משפטית שאין לבצע פרישה כוללת לבעלי גיל פנסיה.

2.6 הכשרת משגיחי כשרות

לתשעה משגיחי כשרות בפועל אין תעודת מוסמך כשרות ולגבי תשעה נוספים קיים ספק.

חלקם של משגיחי הכשרות אמנם וותיקים בתפקידם, אך ההנחיה להימצאות תעודת מוסמך כשרות הינה מזה מספר שנים.

נהלי הכשרות האחרונים שהועברו למשגיחי הכשרות הינם מיולי 2001 ולאחרונה הוציא ממנהל המחלקה למשגיחי הכשרות דף הסבר שמתמקד בנוהל הכשרת המזון בבתי העסק.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכול עוד אין אחידות בהכשרת משגיחי הכשרות ואין תוכנית הדרכה קבועה לא תתאפשר עבודה נכונה של משגיחי הכשרות.

המלצות

להכין תוכנית מסודרת להכשרתם המקצועית של משגיחי הכשרות.

לרענן למשגיחי הכשרות את הנהלים שתקפים כיום, עם הבהרות ברורות לגבי אופן ניהול תפקידים.

הערת המבוקר-

אכן נעשה מיון ובדיקה על המשגיחים, הכשרתם והסמכתם לתפקיד, הוצא מכתב אישי לכל מי שאינו עומד בדרישות חוזר מנכ"ל. המשגיחים שאינם עומדים בקריטריונים יוזמנו במהלך החודש הקרוב ויודיעו להם על סיום עבודתם. השתלמות למשגיחי כשרות נערכה במועצה מיולי 2012 במשך כחצי שנה. כנסים מקצועיים נערכים פעמיים בשנה לקראת ראש השנה ולקראת פסח.

2.7 מעקב ובקרה על עבודת משגיחי הכשרות

משגיחי הכשרות מדווחים אחת לחודש למנהל המחלקה על גבי טופס מובנה את המועדים והשעות בהם נכחו בכל אחד מבתי העסק, מהדוחות עולה כי:-

1. אין מעקב ובקרה מסודרים על הדוחות.
 2. הדיווח אינו ע"פ הלוח העברי או הלועזי אלא ע"פ פרשת השבוע.
 3. הדו"ח עדיין נושא את שמו של מנהל מחלקת הכשרות הקודם.
 4. מדגימת מספר דיווחים עולה כי משגיחי הכשרות לא תמיד מקפידים הקפדה יתירה בעבודתם והדבר מתבטא בדיווח על זמן קצר ביותר שמושקע בעבודה.
- להלן דוגמת דיווח של נוכחות משגיח באחד עשר בתי עסק אותם הוא אמור לבדוק –
(7: 45 , 8: 15 , 8: 30 , 9: 25 , 9: 40 , 10: 00 , 10: 15 , 10: 45 , 11: 00 , 11: 15 , 11: 30).

משיחה עם מנהל המחלקה נמסר כי נדרשת ממשגיחי הכשרות נוכחות של כחצי שעה בכל בית עסק.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שהמעקב והבקרה על עבודת משגיחי הכשרות לקויים בחסר.

המלצות

לבחון את כלל הדיווחים ואופן הגשתם למחלקה ולקבוע כללים חדשים ומסודרים.

לבנות מערכת בקרה ומעקב אחר דיווחי משגיחי הכשרות.

לקיים עם משגיחי הכשרות שיחה דחופה למידת אמינות הדיווח המוגש למחלקה.

הערת המבוקר -

הוכן דו"ח יומי למשגיח, המשגיחים חולקו לשתי קבוצות למסירת הדו"ח פעמיים בחודש.

2.8 תשלום שכר למשגיחי הכשרות

אין שליטה של מחלקת הכשרות לגבי שכר משגיחי הכשרות, ע"פ החוק המועצה הדתית היא זו שבאה בדברים עם בתי העסק לגבי השכר של משגיחי הכשרות, מה שלא קורה בפועל.

אין שליטה לגבי העלות לשעה בכל סוג בית עסק, כמו כן אין שליטה לגבי השעות המאושרות לכל עסק.

קיימת שונות בין בתי העסק בנושא תשלום, גם אם מדובר באותו אפיון של עסקים.

אין תיעוד במחלקה לגבי אופן התשלום למשגיח הכשרות.

אין מנגנון מסודר הקובע את שכר העבודה של משגיח הכשרות מול בית העסק.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכל נושא השכר למשגיחי הכשרות ע"י בתי העסק אינו מסודר, אין שליטה מרכזית של מחלקת הכשרות לא לגבי התיאום וכמובן לא בנושא השכר, וכתוצאה מכך קיימת שונות בין משגיחי הכשרות וכמובן בין בתי העסק.

המלצות

לקבוע כללים ברורים באשר לקביעת שכר למשגיחי הכשרות ע"פ חוק המועצות הדתיות ולגלות מעורבות של מחלקת הכשרות.

לקבוע מדדים זהים לאותם סוגי בתי עסק, ירקות, בתי קפה ועוד.

לבחון את אופן התשלום למשגיחי הכשרות, אם בתלוש או בכל דרך שניתנת לבקרה.

לבחון את ההיבטים הסוציאליים המגיעים למשגיחי הכשרות מבתי העסק.

הערת המבוקר - נושא שכר המשגיח הינו בעיה ארצית הנידון במשרד הדתות, ונבחנים

מס' פעולות ליישום הדבר ברמה הארצית – כל החלטה שתתקבל, תיושם ברבנות המקומית במלואה. עד אז – מוערכת עבודת המשגיח לפי היקף הפעילות ע"פ שכ"ע של 37 לשעה, שהינו תעריף בחוזר מנכ"ל.

2.9 חלוקת בתי עסק למשגיח

אין הגבלה של מספר בתי עסק למשגיח, ניתן למצוא משגיח עם שלושה בתי עסק לעומת משגיח עם 14 בתי עסק, אין תוכנית סדורה לאופן חלוקת בתי העסק בין כלל המשגיחים.

רשימת בתי העסק הקיימת במחלקה אינה עדכנית, נמצאו בת עסק רבים שכבר נסגרו ועדיין מופיעים כפעילים במחלקה.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שאין שליטה לגבי מספר בתי העסק וכן אין חלוקה צודקת של בתי עסק בין משגיחי הכשרות, קיימת שונות גדולה בין משגיח למשגיח.

המלצה

לבצע עבודה מקיפה על בסיס הנתונים של בתי העסק ובהתאם לזה לחלק באופן גיאוגרפי את בתי העסק בין משגיחי הכשרות.

2.10 עבודת המפקחים

אין הגדרת חלוקת תפקידים ברורה בין שני המפקחים, איזה בתי עסק מפוקחים באחריות מי מהם.

ע"פ שיחה עם אחד המפקחים ציין הנ"ל שהוא מפקח על כל בתי העסק בעיר, דבר שאינו הגיוני ואינו ניתן לביצוע.

אין יכולת להציג לביקורת חתך בתי עסק, מתי ביקר בהם המפקח ומי מבתי העסק לא בוקר כלל.

אין שליטה/מעקב/בקרה של המחלקה אחר עבודת המפקח באופן כזה שיאפשר לבחון באופן מיטבי את עבודתו.

למרות היותם של המפקחים עובדי המועצה הדתית במשרה מלאה מבצעים הם גם עבודת משגיח כשרות.

לדוגמא :-

מפקח א' – מבצע עבודת משגיח כשרות בשלושים בתי עסק בעיר בנוסף להיותו מפקח.

מפקח ב' – מבצע עבודת משגיח כשרות בעשרה בתי עסק בעיר בנוסף להיותו מפקח.

לטענת מנהל המחלקה הנם חתומים על תצהיר שמחייב אותם לא לבקר בבתי העסק בהם הנם משגיחי כשרות בזמן עבודתם וכן לא לפקח על בתי העסק עליהם מבצעים הם השגחה, **כיום אין שליטה של המחלקה האם מחויבות זו תופסת.**

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכול עוד אין שליטה על עבודת המפקח תוך הגדרת תפקידים ברורה בין המפקחים יקשה הדבר על עבודת המחלקה, הפיקוח על משגיחי הכשרות וכמובן על בתי העסק.

המלצות

לבחון ולקבוע את חלוקת התפקידים בין המשגיחים.

לבחון את אופן העסקת המפקחים במשרה מלאה ובמקביל ביצוע השגחת כשרות במספר לא מבוטל של בתי עסק.

לקבוע כללים לאופן הבקרה על עבודת המפקח.

הערת המבוקר

בוצעה חלוקה גיאוגרפית, הוכן דו"ח פיקוח והדברים לובנו והובהרו.

2.11 תוכנית עבודה של מחלקת הכשרות

אין תוכנית עבודה מסודרת למחלקה, מה המטרות והיעדים, מה מתכננים לבצע השנה, חלוקת סמכויות ועוד.

אין תוכנית עבודה סדורה למפקחים מטעם המחלקה, איזה בתי עסק עליהם לפקח היום, על איזה משגיחי כשרות, באיזה תחום ועוד.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכול עוד אין למחלקה תוכנית עבודה שנתית ונגזרת מכך תוכנית עבודה חודשית יקשה על מנהל המחלקה לבדוק במה שהוא אמון עליו.

המלצה

להכין תוכנית עבודה מכול המשתמע מכך, עם מטרה ברורה, יעדים לכול השנה ולפרוט אותה לרמה חודשית.

הערת המבוקר-

הוצבו יעדים למחלקה כשיפור הפיקוח, הכנסת תיקי כשרות לעסקים ותדרוך מקצועי רצוף.

2.12 הדיווח של המפקחים

הדו"ח השבועי של המפקחים שאמור להימסר למנהל המחלקה אינו ערוך נכון, הדיווח מסודר ע"פ פרשיות ולא לפי לוח שנה עברי או לועזי.

לא נמצאו כל הדיווחים שאמורים להיות מתועדים לפי תאריך.

הדיווח של המפקח לא ברור ולא מסודר.

אין בקרה ומעקב אחר עבודת המפקח ואופן הדיווח של ביצוע הפעולות אותן הוא מבצע או אמור לבצע.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שכול נושא הדיווח של המפקחים דורש שיפור מאחר ופוגע באופן התנהלות מחלקת הכשרות.

המלצה

לקבוע כללים ברורים לאופן הדיווח של המפקחים לרבות אופן הבקרה, המעקב והתייעוד.

2.13 ניהול משרד מנהל מחלקת הכשרות

אין ישיבות צוות במחלקה עם המפקחים שבהן אמורים להעלות נושאים שוטפים וסוגיות לטיפול.

מנהל המחלקה מבצע מידי פעם ביקורים בבתי העסק ואכן מתעד הוא את ביקוריו ואף מסכם ומתייק אותם בתיק העסק. אין תיק יעודי לביקורות שבעיון בו ניתן ללמוד על שכיחותם של נושאים שעולים מכל הביקורים.

מנהל מחלקת הכשרות אינו מחובר לאף מערכת מחשב שבאמצעותה יכול לנהל את תפקידו, אין דואר אלקטרוני, אין יומן, אין אינטרנט, מצב שמקשה על ניהול נכון של המחלקה, דואר שאמור להגיע למנהל המחלקה ממשרד הדתות לדוגמא מגיע לפקיד ולא לרב.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שהתנהלות של משרד מנהל מחלקת הכשרות צריכה להשתפר הן מהיבט הניהול והן מהיבט הטכנולוגיה.

המלצות

לקבוע עיתים לישיבות צוות ולהכניס לנוהל קבוע.

לשדרג את משרד מנהל המחלקה בהיבט הטכני.

הערת המבוקר-

נקבעו ישיבות צוות חודשיות. לגבי נושא התקשרות – ברשות מחלקת הכשרות ישנו ציוד

ממוחשב וכן תכנה לניהול מערך הכשרות אך המחלקה עדיין לא חוברה לתקשורת חיצונית. התקבל מחשב נייד הפתוח לתקשורת חיצונית.

3. טהרת המשפחה – מקוואות

3.1 רקע

המועצה הדתית אחראית על הפעלה ואחזקת המקוואות הציבוריים, ניהול התפעול והשירות של המקווה כולל מענה טלפוני לקבלת מידע ולתיאום ביקור, ניקיון המקווה, תחזוקה של המבנה וניהול הטבילות על ידי הבלניות, עובדות המועצה.

בעיר רמת גן ישנם שבעה מקוואות כאשר שישה מתוכם פעילים ואחד בתהליך שיפוץ שנמשך כבר שנתיים.

הביקורת ביקרה במקווה רמת יצחק כחלק מהתרשמותה בנושא.

3.2 ממצאים

עלות האיגרות מוכתבת בחלקן ע"י משרד הדתות, חוזר מנכ"ל משרד הדתות הנו מהתאריך פברואר 2003 ומסדיר את עלות השימוש במקוואות.

נמצא חוזר שהופץ ע"י המועצה הדתית ברמת גן לכלל המקוואות המסדיר את העלויות השונות שניתן לגבות מהציבור בעקבות השימוש במקוואות, החוזר הופץ ביולי 2001, ע"פ חוזר זה גובים היום במקוואות.

הביקורת מצאה כי החוזר של המועצה הדתית רמת גן אינו עדכני בהיבט העלויות ואינו תואם בחלקו לעלויות שבפועל משולמות כגון:-

א. ע"פ החוזר – טבילת גברים במקווה כולל מקלחת הנה 13 ₪ ובפועל גובים 14 ₪.

ב. ע"פ החוזר – כרטיס חודשי לגברים לטבילה הנו 90 ₪ ובפועל גובים 100 ₪.

ההכנסות השונות במקווה נרשמות ע"י הבל"ן/בל"נית על גבי דו"ח חודשי שנעשה באופן ידני.

בביקור במקווה רמת יצחק עלו הנושאים הבאים:-

1. כל בורות הרחצה בחלק של הנשים לא היו נקיים וניכר כי לא נוקו באופן יסודי לפני מילוי המים.
2. כל ראשי המקלחות במקווה נשים וגברים מיושנים וקיים צורך דחוף בהחלפתם.
3. במקלחות הגברים נמצא כי צינורות המים ברובם ללא ראש מקלחת מקווה הגברים זקוק לשיפוץ.
4. בתוך שני בורות ההשקה מחוץ למקווה נמצאו ג'וקים רבים.

הערת המבוקר-

הוחלפו ראשי המקלחות והמקווה יעבור בקרוב שיפוץ.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שנעשים מאמצים גדולים של המועצה הדתית לתת שירות מיטבי לפונים למקוואות והדבר ניכר, כמו גם נשמע מפי המשתמשים במקוואות.

המלצות

להתאים את המחירים השונים במקוואות ע"פ חוזר משרד הדתות.

הערת המבוקר -

הוצג חוזר עדכני למבוקר שעל פיו ישנה אחידות במחירים.

לבחון אפשרות לניהול דיווח שונה במקוואות ולא באופן ידני.

הערת המבוקר -

אכן הרישום ידני, אך כל קבלה רשומה בקופה הרושמת.

לרסס את בורות ההשקה באופן דחוף.

הערת המבוקר -

בוצע חיטוי ע"י העירייה.

לבחון את נושא הניקיון של בורות הרחצה.

הערת המבוקר -

מבוצע ניקיון יסודי.

4. עירובין

4.1 ממצאים

בשנת 2012 ביצעו את עבודת העירובין בעיר שתי חברות, חברת ל.א. וחברת א.ו.

החל מפברואר 2013 הוחלט להפסיק את העבודה עימם.

בהסברים שניתנו לביקורת נאמר, שלאחר בדיקה יסודית שערכה המועצה הובהר שהתשלומים המשולמים עבור העבודה הנעשית הינם גבוהים והקבלנים לא היו מעוניינים להוזיל את המחירים.

ע"פ האוגדן של המשרד לשירותי דת אמור להיות במועצה הדתית תקן למפקח על תחום העירובין, כיום אין תקן ולכן פונים לחברה חיצונית.

המלצה

לצאת במכרז לביצוע העירובין באופן סדיר ותקין.

הערת המבוקר-

עובדי המועצה לומדים את הנושא על מנת להכין מפרט דרישות למכרז חיצוני.

5. ניהול עמותות במסגרת המועצה הדתית

5.1 רקע

במועצה הדתית רמת גן מנוהלות שלוש עמותות, יו"ר המועצה הדתית הוא גם יו"ר של כל אחת מהעמותות.

5.2 עמותה ראשונה – "לצדקה ולקמחא דפסחא"

יו"ר העמותה מציין כי העמותה נוסדה לפני שנים, העמותה הוקמה על מנת להעביר תקציבים לנזקקים וכן על מנת לקבל פטור מסעיף 46 שמוכר כתרומה.

המועצה הדתית מקיימת כנס גבאים פעם בשנה לפני פסח, כל גבאי מקבל מהמועצה הדתית שקית עם פנקסי קבלות מסופררים על מנת שהגבאים יתרימו את הציבור.

הכספים הנאספים מהציבור ע"י הגבאים נאמדים בכ- 135 אש"ח שמועברים לעמותה.

כל גבאי מגיש רשימת אנשים/מתפללים שנרשמו שהנם זקוקים לסיוע, היו"ר הוא זה שמחליט למי לתת וכמה.

הערת המבוקר-

הוצג פרוטוקול של הוועד המנהל שהנו מהתאריך 28/2/13 שזה אחרי ביצוע הביקורת בנושא.

הערת הביקורת-

בעת הביקורת לא הוצגו פרוטוקולים.

לטענת היו"ר ישנם קריטריונים שעל פיהם הוא מחליט כמה לתת סיוע – לביקורת לא נמסרו הקריטריונים למרות בקשתה.

הערת המבוקר-

היו קריטריונים כל הזמן.

הערת הביקורת-

גם הפרוטוקול וגם הקריטריונים הועברו בשלב ההתייחסות לדו"ח הביקורת.

בתקציב המועצה הדתית ישנו סעיף שנקרא תמיכות שמועבר לעמותה, אך הפונים לקבלת סיוע ממלאים טפסים של העמותה ולא של המועצה הדתית.

בכסף שהתקבל מהגבאים נרכשים מחברת ישראל כרטיסים שבהם מוזנים סכומים שונים (200-300 ₪).

לביקורת הוצג אישור רשם העמותות לניהול תקין של העמותה.

המלצות

לתעד את כלל דיוני חברי הוועדה, תוך התייחסות לסטאטוס ההחלטות.

לנהל תיק איחוד בו יהיו כלל הבקשות עם רישום מדויק כמה קיבל כל פונה.

5.3 עמותה שנייה – "גמ"ח ע"ש הרב דרייזן"

יו"ר העמותה מציין שהעמותה נוסדה על מנת לתת הלוואות לגמילות חסדים ולכל מי שנזקק.

לדבריו מדובר בסכום של 250 אש"ח שנמצאים בשלב זה בקופת העמותה.

לדברי היו"ר אדם שזקוק להלוואה ניגש להנהלת חשבונות וממלא טופס בקשה, ההלוואה הנה עד סכום של 5000 ₪, ההחזר הנו בעשרה תשלומים שווים.

אחת לחודש מוגשים כלל טפסי הבקשות לאישור היו"ר שחותם על הבקשות.

לא נמצאו קריטריונים לזכאות להלוואה.

כיום ההליכים המשפטיים כנגד מי שלא מהחזיר את ההלוואה מועטים ביותר.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שההתנהלות של העמותה דורשת שיפור, מתן הלוואות בהחלטה של אדם אחד משמעו ניהול שאינו מקובל.

המלצה

לבצע בדיקה של גורם חיצוני.

5.4 עמותה שלישית – "הפצת תורה ומכין לבר מצווה"

רקע

יו"ר העמותה מציין שמטרת העמותה הנה להכשיר נערים לבר המצווה ולהפיץ את התורה.

העמותה מחכה להחלטת בית המשפט לגבי עיזבון של תורמת שעומד על הפרק ועדיין לא נתקבלה החלטה בשל חילוקי דעות.

ממצאים

לדברי היו"ר, המועצה הדתית הייתה מעבירה בעבר תקציב לעמותה וההורים היו משלמים סכום מסוים ללימוד הילדים.

כיום ישנו בחור שהוא מפעיל את העמותה כעצמאי ומקבל על בסיס חשבונית את ההוצאות שלו. ע"פ דברי היו"ר הוא מקבל כ- 3600 ₪ בחודש על מנת לארגן כנסים ופעילויות שונות.

המועצה הדתית מעבירה מתקציבה כ- 100 אש"ח כדי להחיות את העמותה.

אחת מעובדות המועצה הדתית עובדת במסגרת תפקידה ב- 85% מישרה ומקבלת מהעמותה סכום נוסף של כ- 1500 ₪ מידי חודש על מנת לנהל את ההיבטים הכספיים של העמותה.

לדברי היו"ר, הפעולות שהנו מבצע כיום באמצעות העמותה אינו יכול לבצע דרך המועצה הדתית בשל חוסר בכ"א ומקצועיות בעלי התפקידים, על כן נוח לו יותר דרך העסקת גוף עצמאי.

לא נמצאו נהלים מסודרים להפעלת העמותה.

הערת המבוקר-

הוצגו תקנות האגודה משנת 1982.

הערת הביקורת –

יש לבדוק האם התקנון משנת 1982 עדיין תקף.

היו"ר הציג לביקורת אישור של רשם העמותות לניהולה התקין של העמותה.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שהתנהלות הנושא באמצעות עמותה מחייב בחינה, האם נעשו כלל הפעולות הנדרשות על מנת להחליט האם לא נכון לנהל את הפעילויות השונות בדרך שונה ולא באמצעות עמותה.

המלצות

לבחון את התנהלות העמותה ע"י אדם אחד והאם הנושא כדאי.

לכתוב נהלים מסודרים וברורים לניהול העמותה.

5.5 סיכום נושא העמותות

הביקורת סבורה שעל הרשות המקומית לבחון את הצורך ואופן התנהלותן של העמותות והאם נכון שיו"ר המועצה הדתית במקביל לתפקידו ינהל את שלושתן.

קיימת מחלוקת בין הביקורת והמבוקרים בנושא העמותות. נראה שחלק מההערות שניתנו ע"י המבוקרים הינן נכונות אך בשל תאריכים שונים לא תמיד הדברים הגיעו לידי הביקורת.

6. מחלקת נישואין

6.1 רקע

במחלקת הנישואין שתי עובדות ומנהלת מחלקה. בשנה נפתחים כ- 800 תיקי נישואין בממוצע, לכל זוג נפתח תיק לאחר תשלום אגרה ע"ס 600 ₪ או 360 ₪ לסטודנט / חייל/נכה וכד', הזוג נדרש למסור מספר מסמכים לפתיחת תיק.

הביקורת מוצאת לנכון לציין לחיוב את העבודה המסורה של עובדות המחלקה ואופן מתן השירות שלהם לזוגות הניגשים אליהן.

6.2 ממצאים

אין לרושמת הנישואין את רשימת בתי הדין צדק או רבני שהרב המקומי מאשר לקבל את פסיקתם, כך שעד שיוצרים קשר עם הרב באופן אישי לא יכולה הרושמת הנישואין להמשיך בתהליך הרישום.

בהצטבר 20 שמות של נרשמים לנישואין מפורסם הנושא באחד העיתונים הבאים :-
"מקור ראשון", "יחד נאמן", "המודיע", אין הסבר למה דווקא בעיתונים הנ"ל.

הערת המבוקר -
העיתונים הנ"ל עומדים בקריטריונים, זמינים בשרותם, זהים במחיריהם, וזולים לעומת עיתונים אחרים.

לרושמת הנישואין אין אפשרות לצפות בתיקים שנסרקו על מנת להקל בעבודתה השוטפת, מה שניתן לראות במודיעין.

קבלת קהל במחלקה הנה מהשעה 0830 עד 1400 כך שהזמן שנותר לרושמת לעסוק בעבודה השוטפת הינו מצומצם.

הערת המבוקר -
חלה ירידה משמעותית בפתיחת תיקי נישואין, כמו כן הורחבה משרת הפקידות למאה אחוזים.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שהתנהלות המחלקה הנה טובה מאוד וזאת לאור היכולת הגבוהה של העובדות וכן הביקורת מביאה התרשמותה החיובית מהמקום הנאה והמרווח.

המלצה

להכין את רשימת בתי הדין שהרב מאשר על מנת לא לעכב זוגות.

לאפשר לרושמת הנישואין לצפות בתיקים סרוקים.

7. תקציב

7.1 רקע

תקציב המועצה הדתית מגיע משלושה מקורות :-

1. המשרד לשירותי דת.
2. העירייה.
3. הכנסות עצמאיות.

להלן טבלת הכנסות המועצה הדתית לשנת 2012 :-

מקור הכנסה	תקציב (בש"ח)
המשרד לשירותי דת	2,494,196
עיריית רמת גן	8,248,809
הכנסה מתביעה – העירייה שילמה	249,920
הכנסות מחלקת נישואין	472,871
הכנסות מחלקת כשרות	288,088
הכנסות טהרת המשפחה	535,895
הכנסות שונות	15,934
סה"כ הכנסות	12,305,713

7.2 ממצאים

משרד החשבונות במועצה הדתית מנוהל מזה עשר שנים ע"י עובדת, **ללא הכשרה מתאימה לניהול חשבונות** - לפי דבריה, בימים אלו הנה אמורה להתחיל ללמוד ניהול חשבונות 1,2 במכללת רמת גן על חשבון המועצה הדתית.

הערת המבוקר -

המועצה הדתית אישרה את מימון לימודי העובדת על חשבון המועצה.

מנהלת החשבונות מקבלת **מעבר לשכרה** תשלום נוסף של 1300 ₪ על חשבון העמותה העוסקת בנושא בר מיצוה על כך שהנה מנהלת את תקציב שלוש העמותות במועצה הדתית.

הרב ח. מקבל מידי חודש תשלום של 3600 ₪ בעבור פיקוח על מערך שיעורי התורה ועל ניהול נושא בית הדין לענייני ממונות. - את התפקיד **קיבל ללא מכרז, כמו כן אין פיקוח של המועצה הדתית על ניהול הזמן של הרב, אין דיווח, אין בקרה ואין מעקב על השעות.**

הערת המבוקר -

הרב מדווח דיווח חודשי על פעולותיו.

בתאריך 24/9/12 הועבר צ'ק ע"ס 19,835 ₪ מהמועצה הדתית לעמותה בנושא בר מיצוה לכנס סיום הש"ס, הצ'ק נרשם כהוצאה **אך לא נרשם כהכנסה במאזן בוחן.**

הערת המבוקר -

הוצג מכתב של רואה חשבון על כך שהוצאה זו תיכלל בדוחות הכספיים לשנת 2012.

בתאריך 12/12/12 הועבר צ'ק ע"ס 40,000 מהמועצה הדתית לעמותה בנושא בר מיצוה לכנס סיום הש"ס, הצ'ק נרשם כהוצאה **אך לא נרשם כהכנסה במאזן בוחן.**

מסעיף תמיכה במוסדות בשנת 2012 בוצעו ההוצאות הבאות :-

- 9664 ש" עבד הדבקות מודעות בבתי כנסת. - **הוצאה שאינה תמיכה.**
- 13,000 ₪ עבד שני לוחות זמנים דיגיטליים לבתי כנסת – **שני הלוחות לא נמסרו עדיין לבתי כנסת ומונחים במועצה הדתית.**

יו"ר ומזכיר המועצה הדתית מחזיקים ברשותם את ספר התקציב שמנוהל על ידם בלבד, בו מעודכנים האומדנים השנתיים של ההכנסה וההוצאה בכול סעיפי התקציב, **מבדיקת הביקורת עולה כי קיימים פערים מהותיים בין מה שאכן נרשם בתקציב האמיתי לבין האומדן לדוגמא :-**

1. בספר התקציב בנושא שכ"ד לבתי כנסת נרשם אומדן של 10000 ₪ כאשר בפועל ההוצאה הנה 2888 ₪.

2. בספר התקציב נרשם כי ההוצאה עבור העמותה לקידום מקצועי הנה 35,000 ₪ , כאשר בפועל ההוצאה הנה 22,000 ₪.

הערת המבוקר-

ניהול תקציבי הנו בתחום אחריותו של יו"ר המועצה הדתית ומזכיר המועצה.

מפקח כשרות מקבל בשכרו את התוספות הבאות :-

1. 671 ₪ תוספת רטיבות וזאת כאשר אינו עובד מקווה.

2. 103 ₪ תוספת מאמץ.

הערת הביקורת

הביקורת סבורה שניהול התקציב והפיקוח על סעיפיו הנו חלש ואינו מקצועי דיו שכן נושאים לא מעטים אינם מקבלים את ההתייחסות הנכונה.

המלצות

לוודא הוצאת מנהלת החשבונות להכשרה מיידית.

לבצע בדיקה לגבי כלל העובדים בנושא התוספות השונות הניתנות בשכרם החודשי.

8. ביקורת קודמת

בשנת 2005 ערך מבקר העירייה ביקורת במועצה הדתית בה נבדקו כלל התחומים שבאחריות המועצה הדתית.

הביקורת הנוכחית קיבלה את הדו"ח ובחנה את סטאטוס הממצאים, חשוב לציין שנושאים רבים אכן באו על פתרונם, אך ישנם נושאים שגם בחלוף שמונה שנים טרם טופלו.

8.1 ממצאים

ישיבות מועצה - ניתנה הערה על כך שיש לקיים לפחות ישיבה אחת בחודש ולא פחות מעשר ישיבות במהלך השנה. - הביקורת מצאה שהנושא לא תוקן ובמהלך כל שנת 2012 התקיימו רק שלוש ישיבות, לטענת מזכיר המועצה אין הרבה נושאים ולכן לא מתכנסים.

הערת המבוקר-

ישיבות המועצה מתקיימות לפי הצורך והנושאים שמחייבים אישורי מועצה.

ספריה תורנית - קיימת ספריה ובה כ- 18000 ספרים הסגורה לקהל מחוסר תקציב להפעלתה - הביקורת מצאה שהנושא לא תוקן, הספרייה בשיפוצים ואין תקציב לקטלוג.

הערת המבוקר-

כעת מחודשת עבודת הקטלוג, בסיומה ולאחר אשור תקציב שוטף, הספרייה תוכל לשרת את הקהל.

בעלי עסקים אינם משלמים למשגיחי הכשרות תנאים סוציאליים – הביקורת מצאה שהנושא לא תוקן, מתכננים להכין חוזה עבודה.

הערת המבוקר-
הנושא הנו בעיה ארצית, בוחנים במשרד הדתות שיטה אחרת להעסקת המשגיחים.

במחלקת הכשרות אין רישום שיאפשר מעקב באם אכן כל העסקים בוקרו באותו סבב של המפקח – הביקורת מצאה שהנושא לא תוקן.

אין רישיון עסק לכל אחת מהמקוואות – הנושא טרם תוקן.

הערת המבוקר-
הנושא בטיפול עיריית רמת גן.

המועצה לא מעסיקה מדריכת טהרת המשפחה בכול המקוואות בעיר – הנושא טרם תוקן.

הערת המבוקר-
לדעת רב העיר אין צורך בהעסקת מדריכות טהרה במקוואות.

אין דיווח נוכחות של עובדי המקוואות – הנושא טרם תוקן, הנושא בעיתי ואכן אין דיווח.

הערת המבוקר-
הותקנו שעוני נוכחות.

הביקורת מוצאת לנכון לציין את שיתוף הפעולה לה זכתה מצד כלל המבוקרים במועצה הדתית ובראשם יו"ר המועצה הדתית.

הביקורת מציינת לחיוב את התיקונים שנעשו מיד לאחר הערות הביקורת.

הערה: תגובת המבוקרים שולבה בסעיפי הדוח השונים.

הערות ראש העיר לדו"ח מבקר העירייה 2012

המועצה הדתית ברמת - גן

ראש העיר מאמץ את המלצת המבקר תוך שמברך על שיתוף הפעולה לה זכתה הביקורת מצד כלל המבוקרים במועצה הדתית ובראשם יו"ר המועצה הדתית, ועל כך שהביקורת מצויינת לחיוב את התיקונים שנעשו מיד לאחר הערות הביקורת.

להלן התייחסות להמלצות המבקר :

סעיף 2.5 – תוכנית לפרישת משגיחי כשרות

ראש העיר מעדכן כי קיימת חוות דעת משפטית שאין לבצע פרישה כוללת לבעלי גיל פנסייה.

סעיף 2.6 – הכשרת משגיחי כשרות

ראש העיר מאמץ את המלצת הביקורת תוך שמציין כי מתבצעת בדיקה ומיון על המשגיחים, הכשרתם והסמכתם.

משגיחים שאינם עומדים בקריטריונים גורמי המועצה הדתית יטפלו בסיום עבודתם.

יו"ר המועצה הדתית הונחה להמשיך ולבצע באופן שוטף השתלמויות למשגיחי כשרות בצד כנסים מקצועיים.

סעיף 2.7 - מעקב ובקרה על עבודת משגיחי הכשרות

ראש העיר מקבל את המלצת המבקר תוך שהינחה על הכנת דו"ח יומי למשגיח כאשר המשגיחים חולקו לשתי קבוצות למסירת הדו"ח פעמיים בחודש.

סעיף 2.8 – תשלום שכר למשגיחי כשרות

ראש העיר מעדכן כי שכר משגיחי הכשרות נמצא על סדר היום של משרד הדתות תוך שנבחנו מספר פעולות ליישום הנושא ברמה הארצית.

עד לקבלת החלטה בנושא, גורמי המועצה הדתית בעיר פועלים בנושא עפ"י התעריף המעודכן בחוזה מנכ"ל משרד הדתות.

סעיף 2.9 – חלוקת בתי עסק למשגיח

ראש העיר מקבל את המלצת המבקר תוך שהורה את יו"ר המועצה הדתית לבצע בדיקה על בסיס הנתונים של בתי העסק ולחלק באופן גיאוגרפי וצודק ככל שניתן את בתי העסק בין משגיחי הכשרות. הדבר ימנע שונות גדולה הקיימת כיום בין משגיח למשגיח.

סעיף 2.10 – עבודת המפקחים

ראש העיר מעדכן כי גורמי המועצה הדתית ביצעו חלוקה גיאוגרפית תוך שהוכן גם דו"ח פיקוח וכל הנושאים הקשורים בעבודת והעסקת המפקחים לובנו והובהרו.

סעיף 2.11 – תוכנית עבודה של מחלקת הכשרות

ראש העיר מציין כי נעשתה עבודת התארגנות לנושא בה הוצבו יעדים למחלקת הכשרות כחלק משיפור הפיקוח הכוללים הכנסת תיקי כשרות לעסקים ותדרוך מקצועי רצוף.

סעיף 2.12 – הדיווח על המפקחים

ראש העיר מקבל את המלצת המבקר תוך שהינחה את גורמי המועצה הדתית לשיפור הדיווח של המפקחים באמצעות קביעת כללים ברורים לאופן הדיווח שלהם לרבות הבקרה המעקב והתיעוד.

סעיף 2.13 – ניהול משרד מחלקת הכשרות

ראש העיר מעדכן כי בעקבות הערות המבקר והמלצתו נקבעו ישיבות צוות חודשיות. באשר לנושא ההתקשרות – הציוד הממוחשב קיים כולל תוכנה לניהול מערך הכשרות. המחלקה מטפלת בנושאים הטכניים הקשורים לחיבורם לתקשורת חיצונית.

סעיף 3 – טהרת המשפחה – מקוואות

ראש העיר מעדכן כי תוך כדי הביקור במקווה גברים ברמת יצחק הוחלפו ראשי המקלחות ובקרוב יעבור המקווה שיפוץ מורחב.

ראש העיר מוצא לנכון לציין את הערת הביקורת כי נעשים מאמצים גדולים של המועצה הדתית לתת שירות מיטבי לפונים ולמקוואות והדבר ניכר. כמו גם נשמע מפי המשתמשים במקוואות.

סעיף 4 – עירובין

ראש העיר מאמץ את המלצת המבקר לצאת במכרז לביצוע העירובין באופן סדיר ותקין תוך שעובדי המועצה הדתית לומדים הנושא על מנת להכין מפרט למכרז חיצוני.

סעיף 5 – ניהול עמותות במסגרת המועצה הדתית

ראש העיר מציין כי ייבחן הצורך ואופן התנהלותן של העמותות כולל הסוגייה בדבר ניהול שלוש העמותות ע"י יו"ר המועצה הדתית במקביל לתפקידו.

כמו כן, הופנתה פניה לקבלת חוות דעת משפטית מעו"ד עמירם בוגט, לשעבר רשם העמותות במשרד המשפטים.

סעיף 6 – מחלקת נישואין

ראש העיר מברך על הערת הביקורת אשר סבורה שהתנהלות המחלקה הינה טובה מאוד וזאת לאור היכולת הגבוהה של העובדות. כמו כן על התרשמותה החיובית של הביקורת מהמקום הנאה והמרווח.

סעיף 7 – תקציב

ראש העיר מציין כי על מנת לשפר את ניהול התקציב והפיקוח על סעיפיו יינתן דגש יתר לנושא כאשר במסגרתו יצאה מנהלת החשבונות להכשרה מיידית, החל מאפריל 2013 ותינתן ההתייחסות הנכונה לכל נושא תקציבי הן ע"י יו"ר המועצה והן ע"י המזכיר.

לגבי נושא התוספות השונות הניתנות לעובדים בשכרם החודשי – ניתנה הנחייה ליו"ר המועצה הדתית לבדוק הנושא.